

SELETUSKIRI
maeluministri määruse „Meditšiinilisel näidustusel kasutamiseks ettenähtud toidu koostis- ja kvaliteedinõuded, selle valmistamiseks kasutatavate ainete ja selle käitlemise nõuded ning selle toidu kohta toidualase teabe esitamise nõuded” eelnõu juurde

1. Sissejuhatus

Maaeluministri määruse „Meditšiinilisel näidustusel kasutamiseks ettenähtud toidu koostis- ja kvaliteedinõuded, selle valmistamiseks kasutatavate ainete ja selle käitlemise nõuded ning selle toidu kohta toidualase teabe esitamise nõuded” eelnõu on välja töötatud toiduseaduse § 38 lõike 4 ja § 65⁴ lõike 1 alusel ning on tingitud õigusakti aluseks olevate volitusnormide muutmisest. Nimetatud volitusnormide muudatus, mille kohaselt antakse sellekohane volitus Vabariigi Valitsuselt valdkonna eest vastutavale ministrile ehk maaeluministrile, on esitatud Riigikogu poolt 1. juunil 2016. a vastu võetud toiduseaduse ja toiduseaduse muutmise seaduse muutmise seaduses (RT I, 15.06.2016, 1). Vabariigi Valitsuse 20. juuni 2000. a määruse nr 198 „Meditšiinilisel näidustusel kasutamiseks ettenähtud toidu koostis- ja kvaliteedinõuded ning selle valmistamiseks kasutatavate ainete ja käitlemise kohta esitatavad nõuded ning toidualase teabe esitamise nõuded“ aluseks olev volitusnorm (toiduseaduse § 14 lõige 5) muutub kehtetuks toiduseaduse muutmise seadusega (RT I, 09.10.2014, 1) 20. juulil 2016. Samad nõuded kehtestatakse uuesti maaeluministri määrusega, mille jõustumine on kavandatud 20. juulil 2016. a.

Määruse eesmärgiks on tagada, et komisjoni direktiivis 1999/21/EÜ meditsiiniliseks eriotstarbeks mõeldud dieettoitude kohta (EÜT L 91, 7.04.1999, lk 29–36) sätestatud nõuded on riigisisises õigusaktis jätkuvalt üle võetud. Eelnimetatud direktiiv kehtib kuni komisjoni delegeeritud määruse (EL) nr 2016/128, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 609/2013 seoses meditsiinilisel näidustusel kasutamiseks ettenähtud toidu koostise ja teabe erinõuetega (ELT L 25, 2.2.2016, lk 30–43), kohaldamise alguse tähtpäevani. Määrust kohaldatakse alates 22. veebruarist 2019. a. Imikute ja väikelaste toitainete vajaduse rahuldamiseks meditsiinilisel näidustusel kasutamiseks ettenähtud toidu suhtes kohaldatakse seda alates 22. veebruarist 2020. a.

Eelnõu ja seletuskirja on ette valmistanud Maaeluministeeriumi toiduohutuse osakonna toidu üldnõuete büroo peaspetsialist Siret Dreyersdorff (tel 625 6258, siret.dreyersdorff@agri.ee). Eelnõule on juriidilise ekspertiisi teinud Maaeluministeeriumi õigusosakonna nõunik Diana Rammul (tel 625 6259, diana.rammul@agri.ee) ja eelnõu keeleteimetaja on sama osakonna peaspetsialist Leeni Kohal (tel 625 6165, leeni.kohal@agri.ee).

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Võrreldes valdkonda seni reguleerinud ja praegu kehtiva Vabariigi Valitsuse 20. juuni 2000. a määrusega nr 198 „Meditšiinilisel näidustusel kasutamiseks ettenähtud toidu koostis- ja kvaliteedinõuded ning selle valmistamiseks kasutatavate ainete ja käitlemise suhtes esitatavad nõuded ning märgistamise ja muul viisil teabe edastamise erinõuded ja kord¹“ on eelnõus tehtud muudatused üksnes tehnilist laadi ja sõnastus viiakse kooskõlla kehtiva asjakohase õigusega. Tehnilised muudatused on tingitud eelnõu ülesehitusest ja vormistusest Vabariigi Valitsuse 22. detsembri 2011. a määruse nr 180 „Hea õigusloome ja normitehnika eeskiri“ kohaselt. Eelnõu terminoloogia on viidud kooskõlla Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 1169/2011, milles käsitletakse toidualase teabe esitamist tarbijatele ning millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusi (EÜ) nr 1924/2006 ja (EÜ) nr 1925/2006 ning tunnistatakse kehtetuks komisjoni direktiiv 87/250/EMÜ, nõukogu direktiiv 90/496/EMÜ, komisjoni direktiiv 1999/10/EÜ, Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2000/13/EÜ,

komisjoni direktiivid 2002/67/EÜ ja 2008/5/EÜ ning komisjoni määrus (EÜ) nr 608/2004 (ELT L 304, 22.11.2011, lk 18–63), asendades sõnad „mürgistamise erinõuded” sõnadega „toidualase teabe esitamise nõuded”. Samuti lisatakse viide nimetatud määruse rakendamiseks.

Määrust kohaldatakse meditsiinilisel näidustusel kasutamiseks ettenähtud toidu suhtes. Eelnõus esitatakse meditsiinilisel näidustusel kasutamiseks ettenähtud toidu koostis- ja kvaliteedinõuded ning loetelu toidu valmistamiseks kasutatavate ainete kohta, mis on sobivad rahuldamiseks nende inimeste toitumisvajadusi, kellele selline toit on ette nähtud. Valmistamisel kasutatavate ainete toiteväärtuse asjakohasus on kindlaks tehtud üldtunnustatud teaduslike andmete põhjal, mille sobivust ja ohutust on hinnanud Euroopa Toiduohutusamet. Eelnõus sätestatakse toidualase teabe esitamise nõuded, lisades lõike viitega määrusele 1169/2011, samuti nimetatud toidu mürgistuse suhtes kohaldatavad nõuded.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu on kooskõlas komisjoni direktiiviga 1999/21/EÜ meditsiiniliseks eriotstarbeks mõeldud dieettoitude kohta (EÜT L 91, 7.04.1999, lk 29–36), muudetud direktiividega 2006/141/EÜ (ELT L 401, 30.12.2006, lk 1–33), 2006/82/EÜ (ELT L 362, 20.12.2006, lk 94–96) ja 2013/26/EL (ELT L 158, 10.6.2013, lk 376–378).

4. Määruse mõjud

Määruse sihtrühm on meditsiinilisel näidustusel kasutamiseks ettenähtud toitu käitlev toidukäitleja.

Määruse kehtestamine on tingitud asjaolust, et meditsiinilisel näidustusel kasutamiseks ettenähtud toidu nõuete kehtestamise kohustus läks Vabariigi Valitsuselt maaeluministrile. Maaeluminister kehtestab oma määrusega uuesti seni kehtinud Vabariigi Valitsuse 20. juuni 2000. a määrusega nr 198 kehtestatud nõuded meditsiinilisel näidustusel kasutamiseks ettenähtud toidu kohta. Seega ei too määruse kehtestamine kaasa uusi nõudeid ega ülesandeid Veterinaar- ja Toiduametile ega käitlejale.

Kuna määrusel puudub oluline mõju, ei ole vaja koostada Vabariigi Valitsuse 22. detsembri 2011. a määruse nr 180 „Hea õigusloome ja normitehnika eeskiri“ § 65 lõike 2 kohast mõjude analüüsi aruannet.

5. Määruse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Määruse rakendamine ei too endaga kaasa tegevusi ega lisakulutusi riigieelarve vahenditest, samuti ei kaasne määruse rakendamisega tulusid.

6. Määruse jõustumine

Määruse jõustumine on eelnõu kohaselt kavandatud 20. juulile 2016. a. Nimetatud jõustumiskuupäev on sätestatud arvestusega, et määrus jõustuks ühel ajal toiduseaduse ja toiduseaduse muutmise seaduse muutmise seadusega.

7. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Määruse eelnõu esitati kooskõlastamiseks Sotsiaalministeeriumile ning Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile, kes ei kandnud ettenähtud tähtaja jooksul eelnõude infosüsteemi (EIS) kirja eelnõu heakskiitmise või eelnõuga põhjendatult mittenõustumise kohta, samuti ei taotlenud kooskõlastamise tähtaja pikendamist. Seega võib Vabariigi Valitsuse reglemendi § 7 lõike 4 kohaselt lugeda eelnõu nimetatud ministeeriumite poolt kooskõlastatuks. Eelnõu esitati arvamuse avaldamiseks Veterinaar- ja Toiduametile, Terviseametile, Tarbijakaitseametile, Eesti Toiduainetööstuse Liidule, Eesti Kaubandus-Tööstuskojale, Eesti Põllumajandus-Kaubanduskojale ning Eesti Kaupmeeste Liidule. Nimetatud asutused ja erialaorganisatsioonid ei esitanud ettepanekuid eelnõu kohta.

(allkirjastatud digitaalselt)
Illar Lemetti
Kantsler